

SEATTLE'I EESTLASTE

TEATED

No. 399

September-Oktoober 2004

SAAME KOKKU RAHVAPEOL "BALTIC FEST 2004"!

TOIMUMISE AEG: LAUPÄEV, 23. OKTOOBER, KELL 18.00

TOIMUMISE KOHT: LÄTI MAJA, SEATTLE'IS

Peale laulupeo suve Tallinnas ja Ülemaalimsete Eesti kultuuripäevade toimumist Riias on meil tore võimalus Seattle'i Läti majas jalga keerutada, ühislauludest osa saada peol, mis nii eestlased, lätlased kui ka leedulased kokku toob, et teineteise kultuuridest osa saada. Peol osalevad ka külalised Eestist ja Leedust, kes on siin organisatsiooni Women Business Exchange poolt korraldatud programmi Accross Cultures' delegaatidena.

Baltimaade rahvamuusikat tantsudeks, mängudeks ja laulude saateks toovad Liina Teose koos Portlandi ansambliga; Ramona ja Juanita Holmes; Vidas Svagzdys Seattle'i Leedu rahvamuusikutega; jt.

Baltimaade hõrgutavad toidud parimatest kohalikest köökidest aitavad peoenergiat üleval hoida. Baarist on võimalik lunastada lauluõli.

Õhtusöök ja magustoit on arvestatud pileti hinna sisse.

Osavõtu tasu: täiskasvanud \$20

õpilased \$10

Lapsed alla 10 aasta tasuta.

Lisaks lõbusale õhtule oma rahva seas, on tähtis see, et iga osaleja toetab Eesti, Läti ja Leedu kultuuri.

ÕHTU PILETITEST JA ANNETUSEST LAEKUNUD TULUD LÄHEVAD UNIVERSITY OF WASHINGTON BALTIC STUDIES' FONDILE.

Peo orgniseerimise komitee.

EESTLASTE TULEVIKUSUUNAD

*Eesti Postimees**Aadu Karemaa, raketisener (San Diego)*

Aadu Karemaa arvab, et kui eestlased jäävadki kõrgemalt tulevaid käske ootama, ei ole meil tulevikus midagi head loota.

Eesti rahval, eriti noortel, võiks olla väga väärikas tulevik. Sellist tulevikku saavad kavandada ja peavad kavandama ning üles ehitama eestlased ise, eriti rahva juhid ja haritlased, teadlased, akadeemikud. Eesti maa ja rahva tulevikku ei määrata ju enam Moskvast, nagu see vanasti käis, tänapäeval on eestlased ise vastutavad oma tuleviku eest. Tahaksin siinkohal tõmmata paralleeli Soomega, sest Soomelt võiks selles vallas nii mõndagi õppida. Olgu illustreerimiseks ainult üks näide.

Soomlased on maailmas esikohal mobiiltelefonide arengus ja tootmises, eestlased on esikohal naistekandmise võistlustel. Miks see nii on?

Raske on täpselt öelda, kuidas soomlased jõudsid sinna, kus nad oma mobiiltelefonide tööstusega praegu on. Võimalik on aga teha teatavaid järeldusi.

Arvatavasti kunagi 1980. aastate keskpaiku heitis keegi soomlane pilgu tulevikku ja ütles: «Maailmas saab olema kuus miljardit inimest. Pea kõik nad muretsevad endale mobiiltelefoni. Meie tahame hoolitseda selle eest, et kõik need telefonid oleksid valmistatud Soomes.» Soome riigijuhid nõustusid. Mis juhtus pärast seda, on nüüdseks juba ajalugu. Soome edukus siinkohal on rajatud kolmele talale. Esiteks on soomlastel küllalt annet ja oskust, et olla mõnel tähtsal alal maailmas esikohal. Teiseks on Soomes piisavalt inimesi, kellel on võime näha, millises suunas liiguvad maailma murrangarengud, ja nad oskavad nende seast välja noppida voolud, kus Soome võiks osaleda või siis domineerida. Ka on Soome juhtkonnal kogemusi riigi ja rahva tulevikuplaanide väljatöötamisel. Kolmandaks on Soome valitsus rajanud sellised majanduslikud ja sea-duslikud vahekorrad, mis võimaldavad rahval ja ettevõtetel valitud aladel esirinda tõusta.

Eestlased on kahtlemata niisama andekad kui soomlased ja samasuguste võimaluste puhul ei jääks maha oma hõimlastest. Eestlastel on eriti tugev ja laialdane intellektuaalne infrastruktuur, see paikneb peamiselt ülikoolides ja Teaduste Akadeemias.

Mis aga eestlastel puudub, on ettenägelikud rahvajuhid, kes oskaksid analüüsida maailmas toimivate murrangarengute suundi ning valida nende hulgast välja võimalused Eesti riigile ja rahvale. Puudub kaugelenägelik tulevikuplaan. President Rüütel tabab oma raamatus «Tuleviku taassünd» seda valupunkti, kui kurdab, et rahval (ja rahva juhtidel) puudub nägemus Eesti tuleviku-

suundadest. Ta ütleb, et eks siis eestlased sammuvad ikka teiste rahvaste järel Selline pihtimus on kibe ja töötab kaugemas tulevikus ainult pimedust. Eesti rahvas vääriv rohkemat. Eestlaste seas on küllalt mehi ja naisi, kes tunnevad oma erialal maailmas toimivaid kiireid arengusuundi ja on kahtlemata ka võimelised nende seast välja noppima võimalusi eesti rahvale

Teine nõrk punkt seisneb mõnede juhtide puudulikus arusaamises Eesti uuest positsioonist Euroopas ja maailmas. On kurdetud, et enne olime Nõukogude Liidus, nüüd Euroopa Liidus, mis seal vahet.

Kõige suurem vahe on see, et Nõukogude Liidus oli pea kõik keelatud, mis ei olnud otse lubatud, Eesti juhtidel oli siis luba olla plaanitajate. Seevastu Euroopa Liidus on kõik lubatud, mis ei ole otse keelatud, ja eesti rahva juhid peavad seega ise oma riigi tähtsamad plaanid koostama ning need täide viima.

Need, kes selle põhimõttelise muudatusega veel kohanevad pole, võivad jäädagi ootama Eesti tulevikusihte ja plaane kusagilt «kõrgemalt».

On muidugi tõsi, et NSV Liidu pärandus Eestile oli rikkalik andekate plaanitajate poolest ja puudulik plaanide tegijate osas. Noorematel riigimeestel jällegi puuduvad vastavad kogemused ja väljaõpe. Oskuste puudumine siinkohal on aga nõrk ettekäane tegevusetuseks. Eelkõige puudub tahe ja tõuge selliseks tegevuseks. See tõuge peaks tulema kas presidendilt või siis mõnelt teiselt kõrgelt riigijuhilt.

Teatavasti areneb tänapäeva maailm äärmiselt suure kiirusega mitmetel radadel. Märkimisväärt siinkohal mõned neist: transiitkaubandus (toormaterjalid Venemaalt Euroopasse, Hiinasse ja Jaapanisse, valminud kaubad Hiinast ja Indiast Euroopasse jne), lennu- ja meretranspordisüsteemid ja sõlmpunktid, tööstus (täielikult automatiseeritud tehased), põllumajandus ja loomakasvatuse (geneetiliselt arendatud või muudetud produktid), arstiteadus (geneetiliselt ravimid, «tagavaraosad» inimestele, neuroloogia jne), navigatsioon (maal, merel ja õhus satelliitide abil), eraettevõtete maailmaruumilennud, liikuvad robotid igapäevaelus, uued materjalid (metallid, ehitusmaterjalid jne), teadus (uued energiaallikad, põhiuuringud maakera külgetõmbejõust jne).

Ülaltoodu on ainult üks väike pilk aladele, kus juba on näha või võib oodata kiiret ning murrangulist arengut. Muidugi ei mõtle ma, et eestlased peaksid osalema igal tulevikualal.

Tuleb ettevaatlikult välja valida ainult mõned sobilikud ja jõukohased alad, seejärel töötada välja kokkulepped arengusuundade suhtes ning riigi ja rahva osalemise plaanid. Seda ei tee Euroopa Liit ega keegi teine välismaalt, eestlased peavad ise oma tuleviku välja sepitsema. Vastasel orral jääb Eesti alatiseks Euroopa Liidu vaeseks ääremaks.

MATSALU LOODUSFILMIFESTIVAL MANIFESTEERIB ELUVIISI

Tiit Tuumalu /Postimees

Lihulas sünnib muudki kui poliitilist näitemängu. On kaks põhjust, miks tasub neil päevil kohale sõita. Esiteks on praegu linnurände kõrghetk, mil ainuüksi sookurgi peatub Matsalus kuni 12 000, teiseks läheb tänasest Lihulas lahti loodusfilmide festival – üks kolmest Eesti oma rahvusvahelisest filmifestivalist.

See pole juhus, et need kaks kokku on sattunud. On ju Matsalu loodusfilmide festival midagi enam kui lihtsalt üks filme näitav festival – kohaspetsiifilisus, mis temasse sügavalt sisse on kirjutatud, kohustab olema kooskõlas ümbritseva looduse ja keskkonnaga laiemalt. Vaatajatele tähendab see muu hulgas retki Matsalu linnuriiki või Tuhu sohu. Looduse olemisse süvenemist. Kuni õpetussõnadeni välja, kuidas ümbritsevat üles pildistada, et pärast piinlik ei oleks. Ühesõnaga – Matsalu festival manifesteerib ei vähem ega rohkem kui eluviisi.

Kaamera ees on linnud: Matsalu jaoks olulisest lähtuvad ka ekraanile jõudvate filmide teemad. Tänavu on neid kaks: «Kaamera ees on linnud» ja «Inimene ja loodus». Kumbki on Matsalust inspireeritud omal moel – esiteks on Matsalu unikaalne linnukaitseala, teiseks koht, kus inimene ja loodus ei saa eksisteerida üksteisest lahus.

Esimesse programmi kuulub 13 filmi 7 riigist, teise 22 filmi 9 riigist. Kokku on osalevaid riike 13, poole rohkem kui mullu. Rõhuasetus püsib jätkuvalt Põhja- ja Ida-Euroopal, kaugema eksootika ihalejad vaadaku taevakanaleid.

Ehkki valikusõel on võrreldes mullusega muutunud tihedamaks, tunnistab festivali programmijuht Ago Ruus, et kõiki soovitud filme ei õnnestunud siiski festivalile tuua. «Me pole veel nii kõvad tegijad, et suudaksime kohale meelitada kas või BBC – nende jaoks oleme ikkagi kaugel kolgas.»

Küll on Lihulas esindatud näiteks Norddeutscher Rundfunki egiidi all tegutseva Naturfilmi-studio toodang: olgu selleks siis «Berliini jultunud varblased», mis näitab, et ka varblaste elu võib olla nagu seebiooper; või «Kakud – surmalinnud», mis portreerib kolme Saksa maal pesitsevat kakuliiki.

Mullu kogusid festivali üritused ilma erilise reklaamita pea 3000 huvilist. Lisaks filmidele kuulub pühapäevani vältava festivali programmi hulk fotonäitust ja töötube. Muu hulgas tutvustab Soome filmitegija Kari Kempainen, kuidas tehakse üht loodusfilmi.

EL-IS ELAB IGA 14. INIMENE

BNS, september 2004

Euroopa Liit on nüüd koduks igale neljateistkümnendale inimesele maailmas, jäädes elanike arvult maha ainult Hiinast ja Indiast, teatas Euroopa Komisjon teisipäeval.

Komisjon märkis, et tänavu 1. mail 25-liikmeliseks paisunud Euroopa Liidus elab 456,4 miljonit inimest ehk 7,2 protsenti kogu maailma elanikkonnast.

EL jääb selle näitajaga maha ainult Hiinast, kus elab 1,295 miljardit inimest ehk 20,5 protsenti maailma elanike arvust, ning 1.057 miljardi elanikuga Indiast (16,6 protsenti). Samas edastab EL 292 miljoni elanikuga USA-d (4,6 protsenti) ja 127 miljoni elanikuga Jaapanit.

Kümme uut EL-i liiget suurendasid ühenduse elanikkonda umbes 74,1 miljoni inimese võrra. Enne laienemist elas liidu 10 liikmesriigis 382,3 miljonit inimest.

Sündivus suurenes EL-is veidi, kuid jäi maha USA-st ja Indiast. Euroopa Liidus oli iga sünnitusealise naise kohta 2003. aastal 1,48 last ehk 0,02 rohkem kui aasta varem. Indias oli see näitaja 2,91, USA-s 2,07, Hiinas 1,68 ja Jaapanis 1,38.

TOIMETAJA LAUALT

Head õppeaasta algust!

Kuum suvi on nüüdseks minevik ja peagi on meie ümber värviküllane sügis. Suvepuhkused on peetud ning koolid taas tööd alustanud.

Oktoobris saab toimuma järjekordne Balti Õpingute toetusüritus, millele ootame rohkem osavõttu.

Rahvatantsuring alustab peagi proovidega. Lähemat infot asjast huvitatuile jagab tantsurühma treener Mati Vaga. Matiga saate kontakti e-postiga: vagam@msn.com.

Ikka ootan initsiatiivi kellegilt, kel kogemust veebilehe kokkupanekul. Nagu mainisin juba eelmistes numbrites, tahame sel aastal jõuda ka **veebiväljaandeni**. Kui Sul on oskusi ja teadmisi kodulehekülje loomisest ning tahtmist oma aega investeerida, palun võta minuga ühendust.

Käesoleva numbri kokkupanekul olid suureks abiks Ingrid Scott, Tiina Oviir ja Elga Mihkelson. Suur tänu materjalide eest!

Kaastööd ja ettepanekud, info novembri-detsembri väljaande jaoks palun saata hiljemalt 15. novembriks. (*Kontaktid lehe lõpus*)

Romantilist sügist soovides,

Pille Mändla

LETS GET TOGETHER FOR BALTIC FEST 2004!

Meeting time: Saturday, October 23rd, at 6 PM

Place: Latvian HALL, Seattle

After a summer so rich in cultural events for Estonians - the Song Festival in Tallinn and Esto days in Riga - please join us in Seattle at the Latvian Hall for a folk party where Estonians, Latvians and Lithuanians will celebrate their cultures sharing their music, songs and food. Women Business Exchange Accross Cultures delegates from Estonia and Lithuania will be a part of Baltic Fest 2004.

Musicians providing Baltic music will be led by Liina Teose and her Portland Estonian folk group, Ramona ja Juanita Holmes and Vidas Svagzdys leading his lihtuanian folk group. Baltic cuisine will be available to fuel your energy to party and a no-host bar will be open to to keep your throat clear for singing.

Admission includes dinner and dessert.

Adults: \$20, Students: \$10, Children under 10: free

It is important to note, than in addition to having fun, every participant will be supporting Estonian, Latvian and Lithuanian cultures. The proceeds from admission and donations will go to support the Baltic Studies Program at the University of Washington.

Organizing committee.

T
E
A
T
E
D

Palju õnne sünnipäevaks!

*Olgu Sul alati tugevat närvi,
silmaades soojust ja rõõmude värvi,
südamel jõudu ja mõtetel lendu
eluteel astudes hoogu ja indu!*

Septembris:

Beatrice Liinar

Eda Roosna

Alan Lauba

Teo Johannes Hannibal

Arvo Vercamer

Ken Gorshkow

Reet Kask

Oktoobris:

Salme Kaarma

Heli-Kai Harris

Andu Lauba

Janne Sepp

Valda Laur

Martin Mägi

Pamela Konsa

Margus Veanes

Ü
R
I
T
U
S
E
D

JÕULU- JA UUSAASTA TERVITUSED

Traditsioonilisteks saanud Jõulu- ja uusaasta tervituste avaldamine Teadetes on võimalik ka sel aastal. Saatke oma tervituste annetus koguduse laekurile, Ellen Mägisele, hiljemalt 15.novembriks aadressil :Ellen Mägis, 12721 19th Ave NE, Seattle, WA 98125, tel 206 362 7594

Teie annetus läheb heategevaks otstarbeks.

SEATTLE EESTI SELTSI KORRALINE ÜLDKOOSOLEK

toimub 14.novembril. Järgnevalt jumalateenistusele kell 14.00 Läti Maja alumisel korrusel, 11710 3rd Ave NE, Seattle.

SES koosoleku päevakord:

- 1.Koosoleku avamine ja rakendamine
- 2.Seltsi 2004.a. aruanne
3. Laekuri aruanne
- 4.Revisjoni komisjoni aruanne
- 5.Ringide aruanded
6. Seltsi 2005. a tegevuskava : Seltsi 2005. a eelarve ja liikmemaksu määramine; Seltsi esimehe, juhatus ja revisjonikomisjoni valimine
7. Kohal algatatud küsimused

ÜRITUSTE KALENDER OKTOOBRI-NOVEMBRIS 2004

T E A T E D	Kuupäev Date	Aeg Time	Üritus Event	Koht Venue
	3.oktoober	5:00 PM	RAHVATANTSU UUE HOOAJA AVA-PROOV Peale seda harjutame iga pühapäev. Uued huvilised saavad lisainfot Mati Vagalt telefonil (206) 855 0923 või e-postiga: vagam@msn.com. Kavatseme sel aastal Vancouveri Eesti Päevade tantsud selgeks õppida. Samuti jätkame koostööd Portlandi rühmaga. <i>Mati Vaga</i>	Seattle'i LÄTI MAJAS 11710 3-rd Ave NE Seattle tel. (206) 362- 9894 (Latvian Lutheran Church)
	10.oktoober	1:00 PM	JUMALATEENISTUS. Teenib abipraost Hendrik Laur * Church Worship Service Õpetaja Hendrik Lauri tel. (360) 352 2371	EELK Seattle'i Kogudus 11710 3-rd Ave NE Seattle
	12.oktoober	6:00 PM	Paul and Katre Raidna will host the WELCOME PARTY for the ACROSS THE CULTURES delegates. They are inviting the Seattle Estonian community, supporters of the program, and some members of the Lithuanian community to welcome guests from Estonia and Lithuania and share a fun evening with light dinner and drinks. Katre and Paul will be cooking a banquet style meal and there will be plenty of wine, beer and soft drinks. You are all invited and also encouraged to bring a potluck style dish to the party if you are so inclined.	Paul & Katre Raidna's house 9133 View Ave. NW, Seattle, WA 98117 Please RSVP in advance by e-mail: paulr@gmnameplate.com
	11-23. oktoober		ACROSS THE CULTURES FORUM WBE is proud to host Across Cultures 2004- business and cultural exchange among business leaders from the Baltic States and Seattle, Washington. (<i>For more information look at page 7</i>)	For venue information contact: Women's Business Exchange (www.wbex.org)
	23.oktoober	6:00 PM	BALTIC FEST 2004 Folk party where Estonians, Latvians and Lithuanians will celebrate their cultures sharing their music, songs and food. The proceeds from admission and donations will go to support the Baltic Studies Program at the University of Washington.	Seattle'i LÄTI MAJAS 11710 3-rd Ave NE Seattle tel. (206) 362- 9894
	28. oktoober	7:00 PM	REVALIA MEESKAMMERKOORI KONTSEERT hosted by the University of Washington Chamber Singers. (Voted Choir of the Year 2003 by Estonian Choral Association)	Brechemin Auditorium, Music Building, University of Washington, Seattle
	We are going to need volunteers in the Estonian community to help with housing these guests. If you are interested in hosting an overnight guest, please contact Paul Raidna at paulr@gmnameplate.com			
	14.november	1:00 PM	JUMALATEENISTUS. Teenib abipraost Hendrik Laur * Church Worship Service	EELK Seattle'i Kogudus

Ü
R
I
T
U
S
E
D

IT's VERY STRANGE

By Ingrid Scott

It's strange even to me that Eesti feels like home. I grew up in a subtropical paradise. Education, freedom, prosperity and egalitarianism existed. Grand dreams were possible. What more could I want? Besides, my Eesti ancestors are long gone, their stories are rather faded.

The past is over. Generations are growing up not knowing who was attached to what, who fought whom, or for what reasons. And why should they? Eesti kids are playing more complex video games every day, using more intricate cell phones and computers, surfing ahead, wireless networking, gigabytes expanding exponentially. What's the point of looking back?

Time moves on, even in sleepy Pärnu. Jaanipäev eve was my first disenchantment. Where I expected "Tõmba-Jüri" and the "pillimangija", fiddlers, Muhu skirts, yellow socks and an old boat on the bonfire instead a French band blasted rock music in the park and cost 100kr to get in. Girls in short denim skirts, ubiquitous tattoos and rings paraded by. Pärnu, like the rest of the world has changed.

Ah, but the song and dance festival made me a promise and also to many others. Families from around the globe, from places where everything one could ever want is available. They're pouring into Tallinn. So what pulls throngs to fill the airport? American (mostly) Estonians greet and hug ancient ones, and babies, teenagers, then flip their switches and Eesti keel flows like spring water. One minute, groovy American vernacular, the next the music of Eesti. But why was I so thrilled? Seems I'm hooked in, as loyal and determined as my countrymen, adamant that our culture is worth sustaining and promoting after so many attempts at extinction. And what other people are so persistent and resolute, teach their children Estonian, bring teenagers back to summer schools and camps or grandparents, so they won't lose their language?

Was the old pedagogue, Professor Tork who escaped with his marvelous family with my grandmother to New Zealand, right? He claimed Estonian children were smarter than any others? And what research had my ethnic studies lecturer in Melbourne been mining to assert that Estonians, like Jews were notably successful in every society they joined, and as rigorous in maintaining their culture?

My lodging in Tallinn was in Vana- Kalamaja, in a suspicious and unsavory looking old house replete with

powerful odors, laced with dubious extensive wiring and plumbing. At breakfast, the day before my personal laulu- and tantsupidu experience, a young German journalist struck up a conversation. He was writing a laulu- and tantsupidu story, intrigued to meet us, my brother and sister from New Zealand, my son from Italy, and me.

"You've come all that way for this? Oh really. Wow! Why?"

Between mouthfuls of herrings on black rye and cucumber with dill, my brother admitted, "I was born in Tallinn."

"Aha," the journalist said. But hardly sufficient reason I gathered by his look.

"Our mother was born in Pärnu," I added helpfully.

He cocked his ear as we spoke New Zealand Estonian dialect with our hostess.

"In Germany we don't have the luxury of such nationalistic events," he said. But of course. "So we're extremely interested in this festival."

Well, in fact I am too. I'm also curious as to why, after two generations anywhere else in the world, people care. Even why Jamie has been bitten by a determination to be Eesti. Why?

At our Pärnu hostel a young pierced and be-ringed chap with a shaved head spoke rapidly to Jamie.

"I don't speak Estonian," Jamie admitted foolishly.

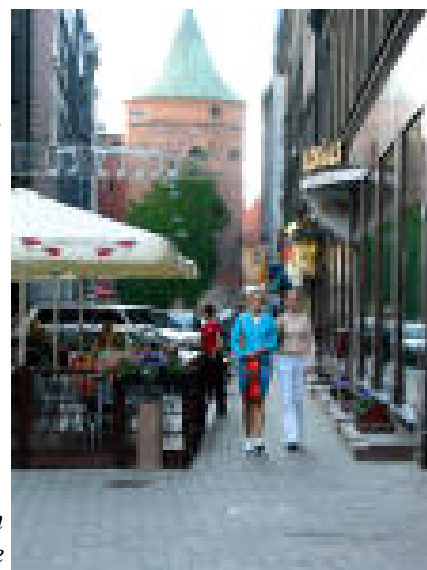
"Why not?" the fellow demanded, admonishing, challenging. "You should," he said saluting his tattooed biceps as he rode off on his quadricycle across his sports adventure farm. And no matter how far off you may be in the South Pacific or up some hilltop Italian town, he implied, it's no excuse.

So then why? Why this allegiance, why the fervor? Is it hardwired or taught?

It's extraordinary.

Here's my solution. I'll go back in winter, have another look.

*Will continue on
next issue*

Summer in Pärnu

**ACROSS CULTURES FORUM,
OCTOBER 11 – 26 2004
WWW.ACROSSCULTURES.ORG**

Christina Bruning, WBE

Women's Business Exchange (www.wbex.org) is proud to host Across Cultures 2004—an intensive, 2-week business and cultural exchange among business leaders from the Baltic States and Seattle, Washington. This unique, U.S. Embassy-endorsed event is focused on cultivating partnerships to support business leaders and increase economic equity for a socially responsible, sustainable future beyond borders.

The heart of the Across Cultures program is allowing a space for individuals from different cultures and industries to share knowledge, develop business contacts, and most importantly, to bring the knowledge gained back into their local community. The program has been organized into four focal points:

- **Human Rights**—Seminar focusing on trafficking of women, HIV, and reproductive health.
- **Access to Information**—The importance of increasing access to media, communications, technology and the Internet.
- **Economic Equity**—Leadership training, business mentoring, sharing knowledge in case study seminars, site visits to organizations with environmental and sustainable practices.

**CULTURAL EXPERIENCE—EXPERIENCING
"EACH OTHERS WORLD" WILL INCREASE MU-
TUAL UNDERSTANDING AND RESULT IN
BENEFICIAL WORKING RELATIONSHIPS.
MAY 2005: ACROSS CULTURES IN ESTONIA**

Plans are underway for a May/June 2005 Across Cultures Forum in beautiful Estonia!

Getting Involved!

There are many ways to be involved in this unique cross-cultural forum, whether by participating directly in an event or volunteering at an event.

To register for or receive more information regarding one or more events, please call Christina 425 391 4326 or email info@acrosscultures.org

Highlight of events:

October 12th - WBE Leadership Development Workshop Series - Team Building with world famous Pike Place Fish Market
(www.pikeplacefish.com)

Participate among Seattle business leaders in workshop

series designed to raise awareness of your leadership style to enhance your effectiveness as a leader and role model.

October 14th - WBE Breakfast Forum – The Key to Success is Standing at the Door!

"A networker is someone who asks, knows, and tells about what others need, want, and do." Langan-Bigelow. Network with heart to create powerful connections at a celebration of WBE members.

October 14th - Women's Rights are Human Rights Educate Reflect Speak Out

The trafficking of women, HIV, and reproductive health affect the world. An examination of the values and ethics that underlie the need for the awareness of Human Rights beyond borders. Whole...Free... and at Peace!

Speakers include: US Congressman Jim McDermott, Dr. Helene Gayle with the Bill and Melinda Gates Foundation, Andy Levine the visionary behind "The Day My God Died", plus many others.

October 23rd - Make A Difference Day

WBE will be hosting a Seattle program to empower lives across cultures - "The Integration of Cultures." Plus will be a part of the Seattle Baltic community celebration "Baltic Folk 2004" in support of the University of Washington Baltic Studies Program.

Case Studies - "Turning Point in Life and Career"

Select participants will share the story behind their business; the goals, approach, success, challenges, and the perseverance to be a successful leader.

WITH INTEREST: TURNING THE TABLES ON REFORM

By Daniel Altman / International Herald Tribune

Are Eastern Europe's fast reformers turning the Continent upside down?

Economists are used to talking about big companies from the United States and Europe as the standard-bearers for good corporate governance and pro-market policies. These companies, according to accepted theory and observation, bring good practices with them when they open branches in less developed countries.

But what if the poorer countries turned the tables, by adopting pro-market reforms and business-friendly accounting rules more rapidly than the big companies' home countries? It would be a sort of leapfrog effect, one that would threaten the economies of the leaders-turned-laggards. And that is exactly what's happening in Europe.

Every year, the Fraser Institute, a libertarian policy group

based in Vancouver, publishes a widely cited ranking of the world's most economically free nations. In this summer's release, the freest country in Europe after the traditional leaders - Switzerland, Britain, Ireland and Luxembourg - was, you guessed it, Estonia. That's right, the tiny Baltic nation outranked Germany, Belgium and 110 other countries in the list of 123. France lay near the bottom of the European Union, tied with Lithuania and behind Hungary, Latvia and the Czech Republic.

How did this happen? How did Hungary, for example, move from state socialism to an economy as free as Chile's or Taiwan's, without being France somewhere in between?

"The basic reason is that the Socialist model didn't function and change was necessary," said Kalman Dezseri, a professor at the Institute for World Economics of the Hungarian Academy of Sciences. "There was no real consensus in society on the detail, on the direction we should go. There was much more freedom for decision-makers."

Andrus Säälük, head of economic analysis at Estonia's Finance Ministry, put it a different way in comments by e-mail: Given that they knew where they were going, why should they have made all the stops in between? He cited the evolution of Estonia's banking system as a microcosm of the economy; since the technology for electronic banking was available when the industry was reborn, why should it have bothered with paper checks?

But Säälük also argued that adopting the French model could have been dangerous for Estonia. "In the case of quasi-socialist systems, the prevailing opinion as well as the facts point to severe economic problems which a small state just cannot afford," he said. "Thus we have chosen a way which has involved tough decisions but which as of now can be considered viable."

Hungary in particular, Dezseri added, moved quickly to privatize state industries - more so than in some Western European countries - and to open its doors for foreign investment. All the while, the United States and Britain were taken as the ideals. "Certainly the Anglo-Saxon model was very dominant," he said.

Now the French might argue that they like their quasi-socialist economy just fine, thank you very much. But French companies, as well as those of neighboring countries, are likely to take a colder view. Renault, the French carmaking giant, recently opened an enormous factory in Romania dedicated to building an inexpensive but safe car for all of Europe.

Romania, however, is really part of the second wave. Wages in Eastern Europe's most liberalized countries are already too high for some labor-intensive industries, like

car-making. For instance, IBM began manufacturing hard disk drives in Hungary in 1994, but closed down in 2002 and shifted some of its remaining operations to China. That was actually a good sign for Hungary; it meant that Hungarian workers were climbing the skills ladder. But it should give Western Europe a shudder. Soon, high-value jobs in fields like design, engineering and programming might also begin to move eastward.

Western Europe is not going to take its beating lying down, however. Some countries are pushing hard to level the playing field for attracting foreign investment and jobs. Germany is a leading advocate of tax harmonization - setting corporate income taxes at the same rates across the European Union.

Understandably, Europe's young tigers - like Ireland before them - have resisted this attempt to take away one of their competitive advantages. Säälük called tax harmonization "one of the obstacles on the way of full realization of the free internal market."

That's true almost by definition. But taxes are a particularly sore issue for countries like France and Germany. Both have had trouble controlling their governments' budget deficits for the last few years, and foreign pressure to cut taxes is the last thing they need. In the short term, at least, tax cuts would have to come with spending cuts in order to prevent a further dip into the red - something forbidden by the EU's Stability and Growth Pact.

The only way out might be to seek a big boost in economic activity, and thus tax revenue, by pursuing reforms in labor markets and the public sector. Yet powerful trade unions have been standing in the way of such changes in France, Germany, Italy and elsewhere - a problem Hungary never had.

If those countries can indeed swallow a dose of deregulation, for example by making hiring and firing easier, they could attract more investment from abroad. But by doing so, they would find themselves in a surprising and perhaps even embarrassing position: following Eastern Europe's lead.

KEEL SAAB SELGEMAKS INTERNETI TEEL

Arvo Uustalu, EPLO, www.efant.ee

Lastele suunatud internetikeskkond on äratanud keeleõppijate seas suurt huvi.

Mullu sügisel Phare rahade toel loodud eesti keele õppimiseks mõeldud internetikeskkond efant.ee on leidnud keeleõppijate hulgas suurt huvi. Keskkonna kasutajaid on kokku loetud paarikümne tuhande ümber.

Tartu ülikooli lektori, keskkonna ühe väljatöötaja Ingrid Rummo sõnul ühinevad lapsed õppekeskkonnaga lausa

klasside kaupa.

Arvuti soovitab raskusastet

“Kuigi keeleõppekeskkond www.efant.ee on kõigile prii, on see mõeldud eelkõige Eestis elavatele vene koolilastele alternatiivseks võimaluseks põhikooli või gümnaasiumi eesti keele lõpueksami eel keelt harjutada. Et anonüümset õpilast kontrollib ja hindab arvuti, siis ei tekita taoline õppeviis pingeid,” lausub Rummo.

Ühe taseme piires esitab arvuti testid juhuslikult. Seega ei saa kasutaja valida oma lemmikteemat või mingit kindlat tüüpi harjutusi.

Õpikeskkonda sisenedes valib õpilane talle enda arvates kõige sobivama taseme, seejärel annab arvuti õpilasele teksti ja harjutuse. Kui tulemused olid liiga halvad, soovitab programm õpilasel kergema taseme valida.

Programm salvestab iga kasutaja poolt läbitehtud harjutused ja saavutatud tulemused. Samuti mõõdab ja kuvab Efant ülesannete sooritajatele ka selle, kui palju aega on nad testidele ja ülesannetele kulutanud ja kui palju on seejuures edasi liigutud.

Efanti andmebaasis on 60 kuulamis- ja lugemistesti, milles on kokku 600 ülesannet.

“Meie algtaseme nõudmised on võrreldes Euroopa Nõukogu B1 tasemega suhteliselt kõrged, sest põhikool on Eestis viimane kohustuslik haridusaste. Eesti gümnaasiumilõpetajalt nõutakse aga Euroopa skaalaga võrreldes madalamat taset. Mujal on kõrghariduse omandamise eelduseks C ehk kõrgtase, Eestis B2 ehk kesktase,” selgitab Rummo.

Õpilased-õpetajad kiidavad

Tartu Puškini gümnaasiumi eesti keele õpetaja Tatjana Kodase sõnul kasutab umbes kolmveerand üheksandate klasside õpilastest kodus võimalust interneti vahendusel keelt õppida. “Kui saame keelekabinettidesse rohkem arvuteid, sobib efant suurepäraselt tunnis harjutamiseks. See teeb lihtsamaks ka õpetajate töö, sest punktid ehk kaudselt hinded paneb arvuti ja seda ei ole mõtet vaidlustada. Ka on efanti tööd erinevad ja vastuseid ei saa üksteise pealt maha kirjutada,” räägib Kodas.

BESSIE' PREEMIA GALA : Pepeljajev ja Jalakas said New Yorgist kätte Bessie' tantsupremia

Margit Tõnson, EPLO

Eelmisel nädalavahetusel, kui telemaastiku parimatele Los Angeleses Emmysid jagati, premeeriti New Yorgis Bessiedega tantsu- ja esitluskunstide eelmise hooaja tippe.

Produtsentidest ja tantsu- ning teatrikriitikute, kirjutajatest ja lavastajatest koosnev žürii, kes pidi juba 20. korda tegema valiku New Yorgis aasta jooksul enam kui 2000 etendunud tüki seast, pidas parima koreograafi ja lavastaja tiitli vääriliseks ka tandemit Sasha Pepeljajev ja Peeter Jalakas. Seda nende eelmisel aastal ookeani taga laineid löönud “Luikede järve” julge ja innovaatilise tõlgendamise eest.

Auhinnagalale New Yorgis Joyce'i teatris sõitis Priit Raud, Von Krahl'i teatri produtsent, sest teatriseltskond ise oli samal ajal hõivatud Prantsusmaal Lyonis toimival tantsufestivalil osalemisega.

Parima koreograafi/looja kategoorias tunnustati kokku kuue lavastuse autoreid, Priit Raua sõnul oli sel korral täheldatav kriitikute otsustusjulgeus, sest näiteks Jonathan Burrowsi ja Matteo Fargioni lavastus “Both Sitting Duet” oli isegi Euroopa vaatajale raske seedida, rääkimata siis USA publikust.

“Tseremoonia ise oli nagu ikka, selline mini-Emmy või mini-Oscar, kus tänatakse jumalat ja oma vanemaid, viiakse nalja ja poetatakse pisaraid,” rääkis Raud gala atmosfäärist.

Meediakajastustes võib silmata ka teatavat hetkepoliitilise olukorra pitserit. Näiteks koreograaf Kenneth King soovis oma preemiaraha annetada hoopis rezšissöör Michael Moore'ile. Üleskutse presidenti valima minna esines samuti mitmes kõnes.

Auhinnaga kaasneb ka 1000 dollarit preemiaraha, kuid olulisem on pigem tunnustusega kaasnev kvaliteedimärk, mis meelitab edaspidigi vaatajaid ja kriitikuid Bessiega märgistatud lavastajate loomingu vaatama.

Raud tõdes, et kokkuvõttes oli “Luikede järve” loojatele tulnud auhind suur üllatus. “Ütleme siis, et Ida-Euroopas on see esimene Bessie, ja kindlasti läheb “Luikede järve” puhul osa tribuuti ka Eesti-Vene koostööle, loomulikult ei tuleks Bessie' võitmine näiteks “Eesti ballaadidega” kõne alla,” ütles Raud.

“Luiged” lähevad Inglismaale

Et Bessie nüüd „Luikede järvele“ veel rohkem festivalikutseid tooks ja teatriuksi avaks, seda Raud ei usu. “See on aga täiesti kindel, et kõik pressiteated, mis edaspidi “Luikede järve” kohta ilmuvad, algavad viitega Bessiele. Ning Jalakas ja Pepeljajev saavad oma CV-sse ühe olulise rea juurde. Igal juhul tõstis Bessie nad teatavasse kategooriasse. Paraku on nii, et siintoimuvast ei tea Ameerika suurt midagi, aga fakt on see, et keskmine njuujorklane, kes tantsumaastikul vabalt ei orienteeru, on vähemalt Bessiest kuulnud,” muigas Raud.

“Luikede järve” ootab järgmisel aastal ees pikem turnee Inglismaal, kus esinetakse kuues-seitsmes teatris.

WIRELESS IN THE WORLD: Wi-Fi technology is a luxury in some places, a weapon in others--and the only way to communicate for some. Here are 10 cities on the front lines of a revolution: London, New York, Tallinn, Baghdad, Pirai, Vatican City, Las Vegas, Tokyo, Seoul, Auckland.

FREEDOM IN THE AIRWAVES

By William Underhill, Newsweek International

Tallinn, Estonia - Population: 397,150 Why: Wireless bolsters a fledgling democracy

Fact: In 2000 Tallinn had only three Wi-Fi hotspots. Today there are more than 300.

The grim decades of Soviet rule in Estonia gave the Cafe Pegasus, an austere '60s building just inside Tallinn's towering medieval walls, a reputation as a clandestine meeting spot for writers and intellectuals. "This was a place where you spoke about things you wouldn't speak about anywhere else," says owner Mart Tomson. How times change. These days Estonia is open and democratic, and the patrons of hyperchic Pegasus, like the rest of Tallinn, now embrace wireless technology almost as a democratic right. Thanks to a blend of private enterprise and government benevolence, Pegasus is among scores of Tallinn venues to boast free Wi-Fi access. Estonians see a link between easy—or free—access to information and their new democracy. Back in 1991, when the country won its independence, a forward-thinking government looked to IT and the Internet as central pillars of its future economy. At relatively little cost, Estonia leapfrogged into a place among Europe's cyberelite. Since then wireless has taken hold as nowhere else in Europe. Three of four people have a cell phone, and they can use it to pay for anything from a glass of beer to space in a parking lot (which, by the way, will call when your time is nearly up). Government ministers conduct weekly cabinet sessions online. The key to the success of wireless has as much to do with a hands-off approach as with deliberate strategy. From the start, an independent Estonia pursued a ruthless free-market line: no state monopoly for telecoms, minimal regulation and healthy competition among commercial players. "The government sees no need to regulate," says Tex Vertmann, an IT adviser to Prime Minister Juhan Parts. In Estonia cyberspace belongs to all. That's democracy.

SEATTLE EESTLASTE TEATED

c/o Pille Mändla 12819 SE 38th St. #271

Bellevue, WA 98006

TEL. (425) 591 6620

e-mail: pillemandla@comcast.net

Internet: <http://home.comcast.net/~nwesto/>